

leto 2012

Dobrý gazda

Každý dobrý hospodár sa už koncom kalendárneho roka pripravuje na budúci rok. Musí vedieť, čo mieni robiť, ako si má práce naplánovať. Aj v živote samosprávy obce je to podobné: koncom minulého roka sme podali dva projekty – žiadosti o finančnú podporu. V jednej z nich išlo o vybudovanie kanalizácie v časti obce Doma a v druhej o kamerový systém.

Začiatkom roku 2012 sme vedeli, že parlamentné voľby i svetová hospodárska kríza budú sťažovať život samospráv, ako aj občanov. Napriek tomu sme verili v úspech a podávali žiadosti na vylepšenie „prevádzky“ obce. Odvážnemu šťastie praje. A preto môžeme vyhlásiť, že keď netečie, aspoň kvapká: na rozšírenie kanalizácie sme dostali 34 204 eur, na vybudovanie kamerového systému 5 000 eur z Ministerstva vnútra SR, k tejto sume musí obec priložiť 20%. Dúfajme, že kamerový systém zabrzdí vandálov. Z environmentálneho fondu pri Ministerstve životného prostredia SR sme v rámci akcie riešenia problémov pri nárazových dažďoch dostali sumu 23 488,68 eur. „Zabili“ sme jednou ranou dve

muchy. Pri oboch základných školách sme natiahli asfaltový koberec, ktorý jednak odvádza nárazovú dažďovú vodu a zároveň sa vytvorili pekné nástupné plochy. Bratislavský samosprávny kraj nám poskytol 2 000 eur na výmenu okien na materskej škole. Je to síce „malá“ suma, ale konečne vymeníme aspoň

polovicu okien na triedach MŠ. Okrem toho môžeme začať výstavbu kanalizácie časti obce Doma a budeme môcť kamerami „strážiť“ frekventované časti obce. Potrieb je však oveľa viac: bolo by potrebné rekonštruovať chodník na Školskej ulici, vybudovať chodník na Podzáhradnej ulici, t.č. je Veterná ulica

v havarijnom stave, treba ju opraviť. V pláne máme vybudovať prístrešok k Domu smútku na Osade, potrebnými zariadeniami doplniť školské jedálne... a ešte veľa drobných vecí, veď obec je ako jedna firma alebo ako jedna domácnosť, stále sa niečo pokazí, stále je čo opravovať, vylepšovať. Verím, že dobrým hospodárením prekonáme všetky prekážky.

K zmenám došlo i v Obecnom zastupiteľstve. Poslanec Jozef Mikóczi sa vzdal poslaneckého mandátu, na jeho miesto postúpil – podľa výsledkov volieb – Gabriel Mózes. Jozefovi Mikóczimu ďakujeme za doterajšiu aktívnu prácu a Gabrielovi Mózesovi želáme veľa úspechov. K zmene došlo i na poste zástupcu starostu: Peter Gabčo sa vzdal funkcie, novým zástupcom sa stal Jozef Lipka. Dúfam, že tieto zmeny v OZ neprinesú negatívne javy, ale naopak, po takmer dvojročnej spolupráci dôjde k oživeniu jeho činnosti. Každý volený funkcionár musí cítiť podporu svojich voličov a za dôveru sa im má odplatiť čestnou a statočnou prácou v prospech celej obce a jej občanov.

Jozef Szalay, starosta



Skrytý pôvab malého regiónu

Keď sa aj pre štáty na východ od raja stal dostupným medom a mliekom naplnený európsky roh hojnosti, po celej našej krajine sa ako huby po daždi vynorili rozličné samosprávne spolky a združenia. Avšak aj tento zázrak trval len krátko. V súčasnosti našťastie prevláda rozumná vyváženosť.

Na úvod by som rád poznamenal, že pre naše finančne podvyživené mestá a dediny bolo veľmi výhodné pripojenie Slovenska k Európskej únii. Dostalo sa, a aj dodnes sa dostáva k novým príležitostiam. Nevie, či jestvuje výkaz o tom, koľko peňazí prišlo vo forme podpory v posledných piatich rokoch do krajiny, ale možno predpokladať, že reč je o miliardách eur. Uskutočnili sa také projekty, o akých sa predstaviteľom miest a obcí ani len nesnívalo a ktoré by sa z vlastných prostriedkov samosprávy nikdy neboli mohli uskutočniť. Priznajme však súčasne, že sa zrodil i ne jeden taký projekt, ktorý len na papieri vyzeral dobre, ale v skutočnosti nestál za nič. Mnohé samosprávne spolky sa dostali na takú úroveň, že okrem výberu členského, resp. jednej výročnej schôdze, nevyvíjali žiadnu činnosť.

Na západe Slovenska sa však našlo desať takých obcí, ktoré šli na vec z opačného konca: zväžili spoločné potreby a pustili sa do práce. Ich združenie už celé roky funguje a navyše sa obohacuje o nových partnerov.

Banálny príbeh?

Mikroregión Malý Dunaj so sídlom vo Štvrtku na Ostrove sa vyznačuje niekoľkými zvláštnosťami. Jednou z nich je, že i keď je sídlom



Ilustračné foto: Lýdia Korecká

mikroregiónu obec Štvrtok na Ostrove, jeho predsedom je starosta susednej obce Tomášov. Situáciu ďalej komplikuje, že združené obce – Štvrtok na Ostrove, Čakany, Nová Dedinka, Malinovo, Tomášov, Janíky, Veľký Biel, Boldog, Ivánka pri Dunaji, Reca, Zálesie, Vlky a Tureň – sa nachádzajú na území dvoch okresov, dunajskostredského a seneckého, resp. dvoch krajov, bratislavského a trnavského. Podľa starostu Jozefa Szalayho sa „všetko začalo banálne“...

„Pred deviatimi rokmi medzi vianočnými a novoročnými sviatkami som sa rozhodol, že tentoraz koncoročné stretnutie starostov nebude formálne, ako to bývalo po iné roky,“ začína rozprávanie starosta. „Zväčša ide o územie obývané maďarskou menšinou, ale nejakým riadením sa medzi nás dostal aj starosta obce Boldog. Chvilu len počúval, aké témy rozoberáme, napokon sa spýtal, či môže

ostať. Pravdaže, odvetil som. Stretnutie sa pretiahlo do večera a ktosi navrhol, aby sme založili mikroregionálne združenie obcí. Dohodli sme sa. Právnu stránku mala na starosti bývalá starostka obce Štvrtok na Ostrove, zosnulá Kornélia Kolláthová, avšak po jej tragickom úmrtí sa už nikto nepodujal právne zakotviť naše združenie. Napriek tomu si dovoľm tvrdiť, že pracujeme oveľa cieľavedomejšie ako väčšina úradne zaregistrovaných spolkov. Dôkazom toho je i skutočnosť, že postupne sa k desiatim zakladajúcim obciam pridali aj ďalšie obce. Stalo sa tak na základe potreby spoločného riešenia problémov, ako aj odkázanosti na pomoc susedov.“

Aj inak sa dá...

Tu poznamenávam: každá zo spomínaných obcí je členom dvoch či troch celoštátnych alebo regionál-

ných združení, takže možno oprávnenne predpokladať, že starostov nehnať k spolčovaniu nedostatkov činnosti. Aj názor prvého človeka obce Tomášov je totožný.

„Nedávno sme sa vzdali členstva v jednom spolku, združujúcom obce na juhu západného Slovenska, pretože jeho činnosť po celé roky spočívala vo výbere členských príspevkov a zorganizovaní jedného – dvoch stretnutí ročne,“ hovorí. „Onedhy sme do združenia vstupovali s veľkou nádejou, pretože sa nám zdalo logické, že spolok pokrývajúci územie štyroch okresov bude mať v celoštátnom meradle veľkú vážnosť. Jeho bývalý predseda sa bol vyjadril: takéto množstvo bude hory prenášať! No neprenášal – a takýto osud postihol aj senecký okres, ako aj región Podunajsko, združujúci šesť – osem obcí dunajskostredského okresu. Nazdávam sa, že postupne zaniknú aj ďalšie

združenia, a to z jednoduchého dôvodu: v súčasnej hospodárskej situácii je neúnosné pre obce platiť za každého občana členské v sume 50 eurocentov. Napríklad skutočnosť, že sme členmi Združenia miest a obcí horného Žitného ostrova, stojí našu obec 420 eur ročne a nie je pre nás žiadnym prínosom. A to je len jedno zo spoločnstiev, ktorého členmi sme sa stali.“

Možno to robiť aj inak, priznáva Jozef Szalay.

Kým stál na čele Združenia miest a obcí horného Žitného ostrova starosta Rovinky Jaroslav Mrva, denne prinášal nové návrhy zákonov, takže sme mali informácie z prvej ruky o chystaných zmenách. Mikroregión Malý Dunaj chce pokračovať v týchto šľapajach.

Stále treba niečo riešiť

Na zasadnutí združenia 7. novembra minulého roku sa riešilo zjednotenie výšky miestnych daní a poplatkov, dozvedám sa pri návšteve Tomášova. „Bolo to nevyhnutné z jednoduchého dôvodu,“ vysvetľuje starosta Szalay. „Naši obyvatelia sa hýbu, cestujú a podozvedajú sa, aké poplatky im uloží tenktorý obecný úrad. Napríklad malinový občan povie, my platíme toľko a toľko za odvoz komunálneho odpadu, tomášovský odpovie, no u nás je to oveľa menej, alebo naopak. Iný príklad: mnohí podnikatelia v poľnohospodárstve si prenajímajú polia v katastru viacerých obcí a stane sa, že nie všade platí rovnaké dane. Nazdávali sme sa, že by to bolo potrebné zjednotiť, takže sme si sadli a pre-rokovali sme to.“ Ďalším, dnes už vyriešeným problémom, bola hospodárska kriminalita, ktorá sa veľmi rozmohla v okolitých ob-

ciach. „Vzhľadom na okresné riaditeľstvá policajného zboru sa Tomášov pokladá za hraničnú obec. Zloději ukradli u nás kanalizačné poklopy a vo Štvrtku na Ostrove alebo v dunajskostredskom okrese ich speňažili, pretože tam už nesiahali kompetencie policajtov určených pre Tomášov. Na podnet mojich starostovských kolegov som jedného dňa zvolal riaditeľov seneckého, jánošíkovského, šamorínskeho a sládkovi-



čovského policajného zboru a posadil som ich k diskusnému stolu. Toto stretnutie malo veľký mediálny ohlas a po nejakom čase krádeže ustali,“ vysvetľuje ďalšie výsledky spolupráce Jozef Szalay.

V mikroregióne Malý Dunaj sa teraz treba popasovať s ďalším problémom. Týka sa opatrovania osamelých seniorov. „Väčšina osamelých žijúcich starších dôchodcov len ťažko finančne udrží vlastnú nehnuteľnosť,“ načrtáva celoslovenský problém, vzniknutý v dôsledku vyludnenia obcí predseda Združenia. „Preto zvažujeme výstavbu malometrážnych obytných domov.“

V tieni Veľkého brata

Obyvatelia Žitného ostrova veľmi dobre vedia, čo znamená blízkosť Bratislavy: raz je to požehnanie, inokedy pravý opak. Je dobré, že tu v susedstve je „Veľký brat“ – pretože tu bude vždy dostatok pracovných príležitostí, či už legálnych alebo nelegálnych, aj keď na vidieku prestane fungovať hospodárstvo. Jozef Szalay k tomu poznamenáva, že „každý, kto chce pracovať, si v Bratislave a jej okolí prácu nájde. A to je pravda aj napriek tomu, že v našom kraji je väčšia nezamestnanosť, ako bola pred piatimi či šiestimi rokmi. Keby sme sa bližšie pozreli na problém, zistili by sme, že čoraz viac ľudí zneužíva sociálny systém.“ Asi desať percent obyvateľov Tomášova predstavujú občania, ktorí nemajú trvalé bydlisko v obci. A toto je ďalší problém rozrastajúcej sa Bratislavy, ktorý často prináša so sebou absurdné situácie.

„O jednom z našich obyvateľov som sa po pätnástich rokoch dozvedel, že v skutočnosti nie je Tomášovčan,“ hovorí starosta. „A pritom na Obecnom úrade často vznášal námietky proti všeličomu. Zrazu prišlo prekvapenie:

navštívil ma s návrhom, aby všetky články v Tomášovskom spravodajcovi boli dvojazyčné. Ale veď sú, namietal som. Načo on: len čiastočne, pretože články o maďarskej škole v ňom nenájdete po slovensky a naopak. Maďari sú na tom dobre, lebo hovoria aj čítajú po slovensky, ale čo bude so Slovákmi, čo sa prisťahovali do obce? Odvtedy sú všetky príspevky v oboch jazykoch a som rád, že podnet prišiel z radov občanov.“

Napokon niekoľko viet o (možnej) budúcnosti.

Mikroregión Malý Dunaj asi nikdy nebude patriť k oblastiam, ktoré by boli „bohato dotované“ z prostriedkov EÚ, pretože niektoré jeho obce sa nachádzajú na území Bratislavského kraja, kde je údajne výška hrubého domáceho produktu pripadajúca na jedného obyvateľa väčšia ako v oblasti Bruselu. Združenie bude podľa slov jeho predsedu teda aj v budúcnosti slúžiť ako fórum na riešenie problémov, ktoré sa vynoria v jednotlivých obciach – veď napokon aj vzniklo z tohto dôvodu.

Adrián Lőrincz

článok vyšiel v odbornom časopise *Önkormányzat* Szemle (dec. 2011)

POZVÁNKA

Deň obce Tomášov 2012

Milí spoluobčania,

obec Tomášov srdečne pozýva vás, vašu rodinu a priateľov na oslavy Dňa obce, ktoré sa budú konať 1. 9. 2012.

Deň obce má byť pre občanov a o občanoch obce Tomášov. Pri príprave programu myslíme na všetky vekové kategórie. Pripravujeme bohatý kultúrny program s množstvom prekvapení, pestré občerstvenie a večer ľudovú veselicu.

Program zverejníme na www.tomasov.sk, ako aj na všetkých vývesných miestach v obci.

Srdečne vás všetkých pozývame!

starosta a obecné zastupiteľstvo obce Tomášov

Pochmúrne myšlienky

Nachádzam sa v zlom duševnom rozpoložení, a tak som sa dal do písania príspevku do ďalšieho čísla Spravodaja v čase, keď ste si azda ešte ani neprečítali aktuálne číslo.

Šiel som do kostola na veľkopiatočkovú liturgiu, pašie boli o Ježišovom ukrižovaní – smutné, že nevinného proroka pokladá cudzí panovník za nevinného, ale vlastní žiadajú jeho smrť.

Po bohoslužbe som sa prešiel po dedine, keďže som predtým osem dní strávil v cudzine. Pozrel som si ihrisko, či ho niekto nepoškodil. Bol som zvedavý, či sa počas mojej absencie dokončil malý spojovací chodník z Mlynskej ulice na autobusovú

zastávku, pretože to bolo dôležité kvôli bezpečnosti jej obyvateľov. Chodník je hotový, fyzická bezpečnosť ľudí nie je ohrozená. No aký pohľad sa mi následne naskytol! Bolo to čosi zničujúce! Obe autobusové zastávky pomaľované žltou farbou a k tomu hákový kríž. Znehodnotená bola aj vývesná tabuľa obce – na nej nápis: Tomášov nie je Fél...

V televízii na viacerých staniciach vysielajú program o Kristovom utrpení, o nespravodlivosti voči jednému spravodlivému, aby si aj človek 21. storočia uvedomil obrovskú nepravosť, ktorá sa stala. Každoročne si pripomíname túto udalosť, ale oveľa väčšmi ma zmucuje skutočnosť, že veci,

ktoré mali slúžiť občanom obce, niekto brutálne znehodnotil zafarbením. Zvieram srdce, keď si pomyslím, koľko práce, nervozity sa za tým všetkým skrýva. Ako sme bojovali o projekty, o ich úspešnosť, o peniaze, o získanie uznania u ľudí a teraz prišiel jeden či dvaja nesprátníci, nevychovaní a nudiaci sa výtržníci, a to, čo sa väčšine obyvateľov páči, nehovoriac už o náhodných návštevníkoch, jedným šmahom znehodnotili.

Pýtam sa vás, ctení občania, ktorí ste to neurobili, čo vy na to? Je vám to jedno? Podľa môjho názoru väčšina mladých ľudí našej obce je slušná a solidárna s tým, čo v dedine robíme. Veď sa to robí pre všetkých obyvateľov – veľkých či

malých. Nechápem rodičov, ktorí nevedia, kde sa ich maloleté deti v noci nachádzajú a čo robia – veď také čosi môžu robiť len nezrelí egeři –, je im azda jedno, že sa ich deti potulujú opité, možno aj nadrogované a ničia, čo im príde pod ruku, kým oni doma pokojne spia. Nezabúdajte, milí rodičia a vychovávatelia, že do 18 rokov dieťaťa nesiete plnú zodpovednosť za jeho činy. Moja rodná dedina je mojím domovom, čiže obec, či už Tomášov alebo Fél, je domovom všetkých jeho obyvateľov. Dajme sa teda dokopy a skúsme prevychovať malých výtržníkov a vysvetliť im, že pekná, čistá a vyspelá dedina je aj ich domovom.

Jozef Szalay, starosta

Víkend v znamení detí alebo ako deti bojovali s dažďom

Druhá júnová sobota v Tomášove patrila deťom, ktoré boli milo prekvapené z množstva dobrôt, atrakcií a súťaží, ktoré pre ne organizátori pripravili. Futbalové ihrisko sa zmenilo na ostrov pokladov a z detí sa stali piráti. Zábava sa striedala s poznávaním. I keď počasie nebolo práve ideálne, dobrá nálada nás neopúšťala. Panie učiteľky z obidvoch našich škôl a predškolských zariadení aj napriek dažďu s deťmi šantili a vyrábali spolu s nimi pirátske šatky a kožené náramky. Dážď – nedážď, oslava Dňa detí sa vydarila!

Dovoľte mi na záver vyjadriť vďaka všetkým, ktorí priložili ruku k dielu. Poďakovanie patrí aj sponzorom, bez ktorých by sa táto akcia nebola mohla uskutočniť:

Holiday Village Senec
Obecný úrad Tomášov
Klub Most-Híd Tomášov
Peter Nagy – zelvoc
NTB
Celtik Tomášov – starí páni
Roľnícke družstvo Tomášov
Horváth Ladislav – Multitech
Stavebná firma Farkas
ŠK Tomášov
Jozef Szalay, starosta obce
Otto Šátek s rod.
Mária Grožajová s rod.
Jozef Mikóczi – výkup
druhotných surovín
Potraviny Zdenka
János Kállay
František Fondrk
Elektro predajňa Tomášov
VIVA servis Attila Fejes

Ďakujeme aj sponzorom, ktorí nechceli byť menovaní.



Tohtoročný Den detí narušil dážď, ale deti a ich rodičia - a najmä organizátori - sa nedali vyrušiť a dobre sa zabavili. Ako je to už pomaličky zvykom tomášovského Dňa detí (Foto: autor)

Jozef Lipka

Malé dejiny našej dediny

Možno existuje v archívoch alebo u niekoho doma viacero písomných dokumentov o Tomášove, tieto však zapadli prachom, a tak dnešný človek vie len máločo o svojej rodnej vieske, nehovoriac už o tých, ktorí sa do našej dediny prisťahovali.

Už dlhšie sa zaoberám myšlienkou, lentak „zbrucha“ dať na papier moje poznatky v súvislosti s minulosťou, čo znamená, že som sa ich dozvedel doma alebo v dedine, keď sme sa zhovárali so staršími, či sme im iba jednoducho načúvali. Preto prosím čitateľov, aby mi nemali za zlé, ak sa niečo nestalo tak, ako som to napísal. Rád by som poprosil všetkých, ktorí to vedia presnejšie alebo nebodaj prežili obdobie, o ktorom píšem, aby dali vedieť mne alebo redaktorom Spravodaja, žeby sme opravili omyly a nepresné opisy. Za ich dobrý úmysel a pomoc vopred ďakujem! Ponajprv som sa nazdával, že by bolo dobré spísať staré názvy, odovzdať ich dnešným obyvateľom, až neskôr vo mne dozrela myšlienka napísať „malé dejiny Tomášova“.

Je pravda, že v dedine žije už len niekoľko pamätníkov, ktorí sa tu narodili v časoch Rakúsko – uhorskej monarchie. Vtedy sa v dedine hovorilo iba po maďarsky, veď vyše 99 % obyvateľov tvorili Maďari a zvyšok Rómovia a Slováci.

Po rozpade monarchie sa aj v Tomášove udiali veľké zmeny. V prvom rade v Malom Tomášove, ktorý vtedy patrila k apponyiovskému grófstvu. Ich sídlom bol kaštieľ v Malinove. V Malom Tomášove (neviem odkiaľ pochádza tento názov) mali Apponyiovci tehelňu. Na ich kvalitných tehlách sa nachádzala skratka GA (gróf Apponyi). Ruiny tehelne sa dodnes zachovali na Tehelnej ulici, pozemok dnes patrí rodine

Pražienkovej. Vysoký komín vyhodili do vzduchu pred asi desiatimi rokmi. Tu bývalo služobníctvo a robotníci tehelne.

Po vzniku 1. Československej republiky rodina Apponyiovcov ušla z Malinova (ich rodinná hrobka sa nachádza v malinovskej kaplnke). Ich majetok prepadol v prospech štátu. Aj väčšina služobníctva a robotníkov ušla z Malého Tomášova. Na ich miesto štát presídlil po slovensky hovoriace rodiny z okolia Myjavy a Terchovej. Do Domy (ľavý breh Malého Dunaja) takisto prišli obyvatelia z okolia Myjavy. V tom čase prišlo do Tomášova 23 slovenských rodín.

Podľa výpovede starších (zväčša už nežijúcich) občanov, prisťahované slovenské rodiny sa prispôbili pôvodným obyvateľom. Začali spolu obrábať polia, učili sa navzájom reč, a azda

ani nebol taký prisťahovalec, ktorý by sa nebol naučil po maďarsky. Aj mladí sa spriatelili, veď navštevovali školu v spoločnej budove, vznikli lásky, miešané manželstvá.

Cez Malý Dunaj vtedy ešte premávala kompa, ktorá pretínala rieku kolmo na cintorín, tzv. Tót cintorín. Cintorín takisto založili v tých časoch, pretože dovtedajší jediný cintorín (súčasný) bol katolícky. Medzi prisťahovalcami bolo veľa evanjelikov a aj preto bol potrebný nový cintorín. Pozemok na tento účel darovala rodina Čavřekovcov.

Na Dunaji pred Malým Tomášovom (smerom von z dediny) bol tzv. Tót brod (maď. Tót gázló). Pre súčasníka je pomenovanie Tót azda hanlivé, ale vtedy sa používal pre Slovákov maďarský názov Tót a nebolo na tom nič urážlivé.

Dedina sa onehdy (ako aj

dnes) skladala z častí: Fél, Malý Tomášov, Majorház a Doma. Aj starí obyvatelia Malého Tomášova hovorili: idem do Félu.

V medzivojnovom období sa obyvatelia zaoberali poľnohospodárstvom a ľudia boli na seba navzájom odkázaní. Poľnohospodárske stroje, ako napríklad mlátačky, si kupovali spoločne a aj preto sa postupne spriatelili pôvodní obyvatelia s prisťahovalcami. Niekoľkí jedinci pracovali aj v Bratislave, resp. vozili úrodu do mesta – títo zväčša chodili pešo, na bicykli alebo na voze.

V Tomášove bol chýrny mlyn, veď aj z Podunajských Biskupíc sem vozili pomlieť obilie. Až do vypuknutia 2. svetovej vojny bývala v Majorházi grófska rodina Strasserovcov.

Jozef Szalay, starosta

Vystupovali sme...

Jedného dňa pani učiteľka Šághyová, ktorá nás vyučuje na ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským, vošla do triedy na hodinu maďarčiny s papiermi v ruke. Vyhlásila, že pri príležitosti spomienky na trinástich Aradských mučeníkov vystúpime 6. októbra s malým programom. Jej návrh sme s nadšením privítali, veď my, žiaci deviatej triedy, sme práve trinásti. Každý z nás dostal text. Celé dni sme ho cizelovali, až kým sme ho dokonale ovládali. Na vystúpenie sme prišli dobre pripravení. Oblečení v čierno-bielych odevoch sme netrpezlivo čakali, kým sa zídu žiaci školy.

Začalo sa vystúpenie. Program sa neprerušovane odvíjal. Texty sa striedali s

piesňami. Našu prezentáciu obecenstvo odmenilo hlasným potleskom.

Neskôr sme sa zúčastnili viacerých kultúrnych programov. Napríklad na dni dôchodcov. Vystúpili sme aj na jubilejnej slávnosti pri príležitosti zlatej svadby. Takisto sme sa zapojili do kultúrneho programu na záverečnej schôdzi členov Červeného kríža.

Mimo vyučovania sme sa hufne prihlásili na školské kolo recitačných pretekov Mihály Tompu. Tí, čo postúpili, reprezentovali školu na okresnom kole v Senci. Sme hrdí na to, že na okresných a krajských recitačných pretekoch Pekná maďarská reč sa na druhom mieste umiestnila naša spolužiačka Klaudia Hideghétyová,

ktorá zastupovala školu i na celoštátnych recitačných pretekoch v Košiciach.

Aj v športe sme vynikli. Na okresnom hádzanárskom turnaji základných škôl sa dievčatám ušlo druhé miesto a chlapci si vydobyli prvú priečku. A na okresnom volejbalovom turnaji sa dievčatá aj chlapci umiestnili na druhom stupienku víťazov.

My, žiaci deviatej triedy, sa tešíme, že sme sa i v poslednom ročníku mohli zúčastniť toľkých vystúpení a súťaží. Dostalo sa nám uznania i pochvaly. Našej triednej pani učiteľke Šághyovej ďakujeme, že sa s nami trpezlivo zaoberala.

*Ilona Laposová,
9. ročník ZŠ s VJM*

Uznesenie č. 3/2012

zo zasadnutia OZ konaného dňa 25. 06. 2012

Obecné zastupiteľstvo

A: berie na vedomie

1. Zloženie zákonom predpísaného sľubu poslanca pána Gabriela Mózes
2. Poverenie pána Jozefa Lipku vykonávať funkciu zástupcu starostu
3. Výsledky kontroly plnenia uznesení
4. Pripomienky občanov a poslancov uvedené v zápisnici
5. Požiadavku prezidenta ŠK Tomášov o navýšenie dotácie
6. Informáciu starostu o aktivitách v obci
7. Informácie poslanca BSK Pomichala o prinavrátaní majetku z BSK na obec Tomášov, o schválení trasy diaľnice D4 vo variante A a o predĺžení autobusovej MHD z Bratislavy do Tomášova.
8. Rekultiváciu poľnohospodárskej pôdy na pozemku č. 1375/32 v k.u. Tomášov
9. Správu kontrolóra o výsledku finančnej kontroly činnosti ŠK Tomášov
10. Správu o výsledku kontroly plnení uznesení OZ v roku 2011
11. Stanovisko kontrolóra k záverečnému účtu obce Tomášov za rok 2011
12. Účasť obce Tomášov v programe Európa pre občanov 2007 – 2013
13. Informácie starostu o budovaní kamerového systému v obci Tomášov, o neplatícoch nájomného v obecných bytoch a o požiadavkách MŠ v Tomášove na opravy.

B: schvaľuje

1. Odpredaj pozemku podľa geometrického plánu č. 99/ 2011 zo dňa 14.5.2012 (1 m² za 21,51 EUR) kupujúci:
 - Tibor Kiss a manželka parcelné číslo 305/180 vo výmere 50 m², parcelné číslo 336/2 vo výmere 19 m²
 - Ing. arch. Peter Zibrin a manželka parcelné číslo 305/106 vo výmere 127 m²
 - Štefan Szimeth a manželka parcelné číslo 269/15 vo výmere 62 m²
 - Martin Skákala a manželka parcelné číslo 269/14 vo výmere 107 m²
 - Milan Dej ml. parc. číslo 269/13 vo výmere 53 m²
 - Milan Dej st. a manželka parc. č. 269/16 vo výmere 54 m²
2. Pomenovanie ulice Pri kaštieli
3. Záverečný účet obce Tomášov za rok 2011 bez výhrad
4. Nomináciu poslanca JUDr. Jána Hučka, pani Zuzany Šimonovičovej a pani Mgr. Barbory Rigóovej do Rady Základnej školy v Tomášove.

Jozef Szalay, starosta obce

Keď jeden čihi a druhý hota...

Moje najkrajšie spomienky z detstva sa viažu ku konškým dostihom, ktoré sa pravidelne konali v Hubiciach, kam ma môj otec rád brával so sebou. Okrem klasických súťaží sa zakaždým uskutočnili aj preteky ťažných koní a kočišov, kde sa ukázala sila zvierat a šikovnosť pohoničov. Pokiaľ išlo o silovú súťaž, kone museli odtiahnuť voz vrchovato naložený kamením na ťažkom teréne asi na vzdialenosť 10 metrov. Môj otec mal skôr štíhle kone. Po dlhšom tréningu sa oba kone a kočiš dobre zohrali. Len málokto veril v silu otcových štíhlych koní. Skúšali potiahnuť ťažký voz, lež ten sa ani nepohol. Otec ich povzbudzoval: hijó, hijó – iba slovom, nie bičom. Koníky sa snažili zo všetkých síl, prednými nohami už takmer kľáčali na zemi, a odrazu, keďže potiahli spolu a naraz, ťažký voz sa pohol. Kočiš a kone ako zohratý tím prekonal prekážku. Potom prišli na rad mohutné ťažné kone, zdali sa oveľa silnejšie ako kone môjho otca. Aj tieto zatiahli, opraty sa napli, ale voz sa nepohol – pretože raz jeden, raz druhý potahoval náklad. Potom kočiš začal praskať bičom, kone sa ešte väčšími zapreli, ale nie naraz, nie súčasne... Naťahovanie sa skončilo tým, že sa roztrhli opraty i postroj a voz ostal stáť na mieste. Voľby do samosprávy obce sa uskutočnili pred pol-druha rokom. Záujem bol

veľký. Na miesto starostu sa prihlásili štyria uchádzači, o poslanecké miesta malo záujem 31 občanov. Každý chcel uspieť. Podľa môjho názoru mnohí z uchádzačov nemali ani potuchy o tom, čo znamená pracovať v samospráve – pretože treba pracovať, a nie reprezentovať! O poslanecké posty sa uchádzalo veľa nováčikov. Viacerí z nich ešte nemali žiadne politické či spoločenské skúsenosti, alebo naopak, mnohí adepti boli už po zenite. Žiaľ, výmena generácií prišla ako „veľká voda“, skúsení harcovníci ukončili svoju poslaneckú činnosť.

Dvanásťročná starostovská skúsenosť (nehovoriac o viacerých rokoch na poste zástupcu starostu) mi dávala nádej, že sa mi podarí v tomto volebnom období zosúladiť poslanecký zbor. Nejakto sa zmenil svet. Akosi chýba spoločenské nadšenie pre prácu v tíme, pre blaho obce, pre zveľadenie mojej dedinky a pre dobro mojich spoluobčanov – všetko meriame cez peniaze. Česť výnimkám!

Podľa môjho názoru je tímová práca v športe, kultúre i v samospráve vtedy dobrá, keď v nej vládne duch súhry. Ľudia, pre ktorých pracujeme, ktorí si nás zvolili, to od nás očakávajú. Ľutujem a som smutný z toho, že nedokážem nájsť pochopenie v poslaneckom zbore, tak ako to dokázal môj otec na dostihoch u svojich koní.

Jozef Szalay, starosta

Spravodaj obce TOMÁŠOV/FÉL

Vychádza štvrťročne ako publikácia Obecného úradu Tomášov pod vedením starostu Jozefa Szalayho.

Redakčná rada: Lýdia Korecká, Jozef Lipka, Szabolcs Mózes, Barbora Rigóová.

Redakčné spracovanie: Lýdia Korecká, Szabolcs Mózes. Grafická úprava: Szabolcs Mózes. Tlač: Kasico a. s. Bratislava.

Právo krátiť príspevky vyhradené. Náklad 800 kusov. Nepredajné.

Kontakt: Obecný úrad Tomášov, ulica 1. mája č. 5, 900 44 Tomášov. E-mail: tomasov@tomasov.sk.

Futbalisti ďakujú za podporu

Športový klub Tomášov ďakuje všetkým fanúšikom za skvelú atmosféru, ktorú robili na zápasoch doma či vonku u súpera. Ďalej ďakujeme aj Obecnému úradu v Tomášove, poslancom, ako aj páňovi starostovi Jozefovi Szalaymu za podporu.

Športu zdar a už sa tešíme na novú sezónu!

ŠK Tomášov

Výsledky našich mužstiev

IV. liga seniorov

1. ŠK Inter Bratislava	26	16	6	4	62:28	54
2. ŠK Tomášov	26	15	8	3	44:17	53
3. SFC Kalinkovo	26	15	4	7	62:28	49
4. Lokomotíva Dev. N.V.	26	15	4	7	59:28	49
5. TJ Hrubý Šúr	26	12	5	9	64:52	41
6. ŠK Vrakuňa	26	10	9	7	31:31	39
7. ŠK Danubia	26	10	5	11	48:67	35
8. ŠK Čunovo	26	9	7	10	32:32	34
9. Slovan Most pri Brat.	26	7	8	11	46:58	29
10. FK BCT	26	7	6	13	32:48	27
11. FK Cepit Vajnory	26	7	6	13	41:64	27
12. MFK Rusovce	26	7	5	14	35:44	26
13. Družst. Malinovo	26	8	1	17	33:55	25
14. Jarovce Bratislava	26	6	2	18	37:74	20

Regionálna liga starších žiakov

1. ŠK Nová Dedinka	14	12	1	1	95:13	37
2. ŠK Tomášov	14	9	4	1	79:20	31
3. ŠK Igram	14	9	2	3	85:24	29
4. ŠK Miloslavov	14	6	2	6	35:25	20
5. Družstevník Blatné	14	4	1	9	38:78	13
6. OŠK Chorvátsky Grob	14	4	1	9	36:79	13
7. Slovan Most pri Brat.	14	3	1	10	31:60	10
8. Družst. Malinovo	14	3	0	11	11:111	9
9.-10. SCF Kalinkovo	0	0	0	0	0:0	0
9.-10. ŠK Báhoň	0	0	0	0	0:0	0

Školská olympiáda na Deň detí

Deň sa začal dažďom. Každý si myslel, že sa všetko odvolá, ale nie. Naši učitelia sa vynasili a pripravili nám na školskú olympiádu báječný program: stavanie hradu z karát, prekážková dráha – ktorú každý hravo zvládol, preťahovanie lana, súťaž v jedení čerešní, preťahovanie plyšového psíka, rybačka, ale najlepšie bolo zápasenie. Ba bolo aj také, že prikryli rozličné veci a bolo treba uhádnuť, čo sa pod prikryvkou nachádza, potom musel každý povedať svoj obľúbený predmet a boli z neho otázky. Keď uschol školský dvor, na rad sa dostalo veľké predvedenie zumb.

Nasledovala prehliadka olympijských kostýmov: návrhári pripravili odev na rozličné olympijské športy.

Po skončení súťažných disciplín dostal každý zaslúženú odmenu: čokoládovú zlatú medailu. Stiahli sme olympijskú vlajku, zhasli olympijský oheň a na záver sme jedli párky a palacinky. Domov sme odchádzali sýti a v dobrej nálade.

Edina Horváthová, 5. ročník

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

(1. január 2012 – 30. jún 2012)

Blahoželáme jubilantom!

85. narodeniny

Jozef Privits
Szabo Anna

80. narodeniny

Dorota Kollerová
Csenkey József
Alžbeta Sztranyovszká

Sľúbili si vernosť:

Pavol Tóth
a Jana Borošová
Martin Orel
a Lýdia Kazimírová
László Kocur
a Márta Farkas

.....

Vítame ich medzi nami!

.....

Opustili nás:

Olgyay György
Szalay Sándor
Kučera László
Katarína Kováčová
Milan Repán
Lukovič Erzsébet
Ernest Poluch
Ján Navrátil
Nagy Mária Valéria

Frederika Árvová
Laura Kalinová
Michaela Matloňová
Patrícia Hanúsková
Liliana Lukáčsová
Samuel Jaško
Júlia Kausitzová
Petra Remešová
Dániel Szalay
Dóra Horváthová
Lucia Múčková
Damian Gabriel Dömötör

Zachráňme kráľovský nástroj!

V rímskokatolíckom kostole sv. Mikuláša je inštalovaný vzácny organ z 19. storočia. Tento historický hudobný nástroj patrí k významným pamiatkam. Postavil ho bratislavský organár Michal Szlezák v roku 1864. Za uplynulých 148 rokov sa na ňom nevykonala žiadna zásah. Teraz je nevyhnutná generálna oprava nástroja. Reštaurujú ho odborníci, zapísaní v zozname reštaurátorov vedenom Ministerstvom kultúry SR.

Celková oprava organa bude stáť 53 000 €. Dosiaľ získané prostriedky nepostačujú na finančné krytie opravy, preto sme si dovolili požiadať vás o príspevok formou verejnej zbierky.

V uplynulých dňoch ste našli vo vašich poštových schránkach výzvu na verejnú zbierku – prosíme všetkých občanov, aby podľa svojich možností a uváženia podporili dobrú vec. Privítame vaše finančné príspevky prevodom **na účet č. 0635205720/0900, variabilný symbol 2012 alebo poštovým peňažným poukazom**, ktorý bol pripojený k výzve.

Vopred ďakujeme všetkým darcom, ktorí finančne podporia tento projekt a pomôžu zabezpečiť náročnú a rozsiahlu reštauráciu tohto kráľovského nástroja mimoriadnej hodnoty.

dekan farnosti Mgr. Ján Zsidó a hospodárska rada

V ústrety jubileu

Dňa 5. júla 2012 Slovensko, ako aj viaceré európske národy slovanského pôvodu oslávia 2. prípravný rok na 1150. výročie príchodu solúnskych bratov sv. Cyrila a Metoda na územie Veľkej Moravy. Náš národ si týchto misionárov, apoštolov svätej cirkvi uctieva ako tých, ktorí stáli pri zrode našej kultúry.

Evanjeliu svätému som Predslovom: ako nám dávno sľubovali proroci, prichádza Kristus zhromažďovať národy, pretože svieti svetlom svetu celému... Bo slepým oni sľúbili, ževidia, a hluchí, ajhľa Slovo Písma počujú, lebo je Boha poznať totiž potrebné. A preto čujte toto Slovieni: dar tento drahý Vám Boh z lásky daroval (Konštantín Filozof: Proglas)

Roku 862 sa knieža Rastislav obrátil s prosbou na byzantského cisára Michala III. o vyslanie misionárov na Veľkú Moravu: „aby národ slovanský písma naučili a kresťanstvo šíрили“.

Kresťanstvo sa na území Veľkomoravskej ríše, ktorej jadro tvorilo územie v povodí riek Nitry a Moravy, teda dnešné Slovensko, šírilo už okolo roku 800, čoho dôkazom je, že knieža Pribina dal postaviť prvý kostol vo svojom sídle v Nitre v roku 828. Hlásanie kresťanstva v zrozumiteľnom jazyku pre celý slovanský národ bolo jedinou možnou cestou šírenia kultúry.

Príchod slovanských vierozvestcov, solúnskych bratov Cyrila a Metoda tvorí v dejinách Slovanov a zvlášť Slovákov jednu z najdôležitejších kapitol. Svätí Cyril a Metod doniesli na naše územie slovanské písmo, písmo, ktoré dodnes poznáme ako hlaholiku. Do jazyka starých Slovanov preložili celú liturgiu a časť Biblie. Preklad Biblie začal Konštantín evanjeliom sv. Jána: „Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a Bohom bolo Slovo“. Svätí Cyril a Metod patrili medzi najväčších misionárov

kresťanstva, ich činnosť zasiahla celú východnú Európu. Pápež Hadrián II. roku 870 vyhlásil Metoda za arcibiskupa Panónie a Veľkej Moravy, čím na Veľkej Morave vzniklo prvé slovanské arcibiskupstvo a Metod bol jeho prvým biskupom.

Svätý Otec Ján Pavol II. vyhlásil solúnskych bratov za spolupatrónov Európy. Opodstatnenosť tohto vyhlásenia potvrdzuje aj skutočnosť, že sochy sv. Cyrila a Metoda stoja i v krásnom prostredí voľakedajšieho mesta Blatnohradského kniežatstva – Blatnohradu, niekdajšieho sídla nášho kniežata Pribinu a jeho syna Kocela (dnes Zalavár, Maďarsko). Na pamätníku je nápis v maďarskom jazyku:

Na pamiatku panónskej činnosti stvoriteľov slovanskej písomnosti Cyrila a Metoda. Zhotoviť ho dali: Univerzita Eötvösa Loránda v Budapešti, Zalánska župa a Bulharská ľudová republika. Ústredie Matice slovenskej 15. októbra 2011 usporiada-

lo púť k pamätníku svätých Cyrila a Metoda v Zalaváre, ktorej sa zúčastnili i členky Miestneho odboru Matice slovenskej v Tomášove. Pútnikov viedol otec biskup Ján Oros, pravoslávny kňaz otec Vladimír a grécko-katolícky kňaz. Slávnostnú svätú omšu v rímskokatolíckom kostole v Zalaváre slúžil otec biskup Ján Oros. Všetkým účastníkom púte sa dostalo veľmi milého prijatia od miestnych kňazov a pohostenia na Zalavárskej fare. I táto naša púť len potvrdzuje, že kresťanstvo je bezhraničné a spája národy.

Podme teda v ústrety roku 2013, keď oslávim 1150. výročie príchodu svätých apoštolov Cyrila a Metoda, blahorečme za staroslovenský Otče náš, ktorým denne vzdávame vďaka Bohu zato, že sme boli, sme a budeme. Dedičstvo otcov zachovaj nám Pane!

*Anna Pražienková,
Miestny odbor
Matice slovenskej*

Chráňme si prírodu

Nadišlo dlho očakávané teplé a slnečné počasie. Ľudí to ťahá do prírody a láka založiť si ohniská. No mnohí si neuvedomujú, aké následky môže mať čo i len malý plamienok. V mesiacoch február a marec 2012 na Okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru v Pezinku evidovali vyše 301 požiarov v prírodnom prostredí. Ako príklad možno uviesť požiar porastu na rozlohe cca 2 ha v neudržiavanom vinohrade pri Svätom Jure. Pri požari zasahovalo až deväť príslušníkov HaZZ so štyrmi hasičskými vozidlami a bolo potrebné použiť aj genfovaky na hasenie v ne-

dostupnom teréne. V tomto prípade, ako aj v mnohých ďalších možno hovoriť o nezodpovednom konaní občanov.

Upozorňujeme občanov, aby nepoužívali otvorený oheň a nefajčili na miestach so zvýšeným požiarnym nebezpečenstvom, nevypaľovali porasty a nezakladali oheň na miestach, kde by sa mohol rozšíriť. Takisto je potrebné dodržiavať zásady požiarnej bezpečnosti pri činnostiach spojených so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiarov. Občania často spaľujú odpad vo vinohradoch a záhradách, ako aj v blízkosti lesných porastov práve v čase, keď



je najväčší predpoklad vzniku a šírenia požiarov. Neurobia dôležité opatrenia, nezabezpečia okolie ohniska pred rozšírením požiaru a ani stály dozor pri spaľovaní. Často nemajú naporiadku ani dostatočné

množstvo vody na zahasenie ohniska.

Spôsobenie požiaru je porušením platných právnych predpisov a môže byť kvalifikované od priestupku až po trestný čin, nehovoriac o tom, aké škody môže v prírode spôsobiť. Pri porušení povinností fyzických osôb citovaných v zákone o ochrane pred požiarom môže OR HaZZ v Pezinku postupovať voči fyzickej osobe podľa § 61 zákona NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov a uložiť sankciu za priestupok až do výšky 331 eur.

*pplk. Ing. Eva Orlická,
OR HaZZ v Pezinku*

Výsledky našich škôl pri Testovaní 9

Všetci žiaci 9. ročníkov základných škôl absolvovali 14. marca 2012 celoslovenské certifikačné Testovanie 9. Takmer 44 000 deviatakov z 1 449 škôl písalo testy z matematiky, vyučovacieho jazyka (slovenský jazyk a literatúra, maďarský jazyk a literatúra a ukrajinský jazyk a literatúra) a štátneho jazyka (žiaci s vyučovacím jazykom menšín). Testovanie absolvovalo aj 2 502 deviatakov so zdravotným znevýhodnením, okrem žiakov s mentálnym postihnutím. Cieľom hodnotenia bolo overenie úrovne vedomostí žiakov z uvedených predmetov pri výstupe zo základnej školy.

Výsledky tomášovských škôl:

	predmet	žiaci	známky	%	+/-	poradie
slovenská ZŠ	slovenský jazyk matematika	28	2,3	51,3 %	-3,2	36,8 %
		28	2,4	48,4 %	-9,1	22,8 %
maďarská ZŠ	maďarský jazyk slovenský jazyk matematika	13	1,6	64,9 %	8,5	82,2 %
		13	1,5	83,9 %	24,4	97,8 %
		13	1,8	86,5 %	29,0	99,3 %

Jeho výsledky poskytujú učiteľom a riaditeľom škôl, ako aj odbornej verejnosti spätnú väzbu a komplexnejší obraz o zručnostiach a vedomostiach žiakov v testovaných predmetoch a zároveň slúžia ako jedno z kritérií pre prijatie žiakov na strednú školu.

Vysvetlivky k tabuľke:

žiaci počet žiakov testovaných z daného predmetu

známky priemerná známka školy v danom predmete

% priemerná úspešnosť školy v testovaní v danom predmete

+/- rozdiel priemernej úspešnosti školy oproti národnému priemeru v danom predmete

poradie percentil školy v danom predmete (čím vyššie číslo, tým lepšie – percentil vyjadruje, aké percento škôl dosiahlo horší výsledok ako porovnávaná škola)

Kyberšikanovanie

Na stretnutí riaditeľov ZŠ okresu Senec, okrem inštrukcií na prípravu Testovania 9, odznela aj ďalšia prednáška s veľmi znepokojujúcim obsahom. Prednášajúca Mgr. Gregušová predložila smutné fakty z prieskumov, podľa ktorých asi 50 % detí, ktoré pravidelne navštevujú virtuálne tzv. sociálne siete, malo negatívne skúsenosti v podobe výsmechu a nadávok.

Mnohí rodičia sú presvedčení, že kým ich dieťa sedí pred počítačom, nehrozí mu žiadne nebezpečenstvo. Dokonca sa od niektorých žiakov na prvom stupni dozvedáme, že dostať sa napríklad na Facebook, kde je registrácia podmienená vekovou hranicou 13 rokov, pomáhajú deťom oklamať systém práve rodičia. Tí šikovnejší to zvládnu aj sami, aj bez vedomia rodičov a vôbec si neuvedomujú, že klamú a podvádzajú. Aj väčšina dospelých mávne rukou:

maličkosť! – ale táto maličkosť môže mať vážne následky.

V minulosti sa stávalo, ale aj dnes sa v detských kolektívach vyskytujú prípady, že niektoré dieťa ostatní vylučujú zo spoločných hier, vysmieávajú sa mu kvôli niečomu, v čom je iné ako ostatné deti. Pedagógovia musia tieto prípady riešiť rázne, ale s veľkou citlivosťou, aby ich snaha nemala náhodou opačný efekt.

Kedysi domov znamenal bezpečnosť, kde dieťa nemohlo nič ohrozovať. Používaním mobilných telefónov a voľným prístupom na internet sa to všetko zmenilo. Všetci sú v dosahu vždy a všade: hocikedy im možno zavolať, poslať SMS či napísať na Facebook.

Samozrejme, tieto výdobytky techniky sú veľmi užitočné, problém nastane vtedy, keď sa začínajú využívať so zlým úmyslom. Spúšťačom tzv. kyberšikanovania môže

byť jednoducho nuda, medziľudské alebo medziskupinové konflikty, zmeny v kolektíve, zánik priateľstva – všetko pod rúškom zdánlivej anonymity.

Dieťa, ktoré sa stane obeťou kyberšikanovania, sa môže len ťažko brániť. Ak sa neodhodlá požiadať o pomoc rodičov alebo iných dospelých kvôli strachu alebo hanbe a šikanovanie trvá dlhšie, môže mať veľmi vážne následky.

Najdôležitejšia v tejto veci je prevencia, aby rodičia vysvetlili svojim deťom, aké informácie o sebe je vhodné uverejňovať na internete. Povinnosťou rodičov je kontrolovať, aké stránky navštevuje ich dieťa. A keby náhodou natrafili na niečo nevhodné, o pomoc môžu požiadať na webových stránkach www.stopline.sk, www.zodpovedne.sk, www.pomoc.sk.

Mária Pomichal,
riaditeľka ZŠ s VJM
v Tomášove

Mediálna výchova

V piatok 25. mája sme mali zaujímavý deň. O 8.15 sme nastúpili do autobusu a vyštartovali sme do Bratislavy. Po dlhšom cestovaní sme sa dostali pred budovu TV JOJ.

Milá mladá dáma nás previedla zaujímavými miestnosťami televízie. Prezreli sme si štúdio, kde sa nahrávajú správy a predpovede počasia. Videli sme dekorácie jednotlivých televíznych programov, ale najzaujímavejšia bola miestnosť s modrým koberec v pozadí. Keď sme sa v modrých šatách postavili pred modré pozadie, zmizli sme.

Po návšteve TV JOJ sme sa vydali do Slovenského národného múzea. Tu sme videli zaujímavé kamene, zvieratá i rastliny. Bola aj výstava o tom ako žili, aké nástroje používali naši prarodičia. Tento deň bol nezabudnuteľným zážitkom pre mnohých z nás.

Kristóf Ťurge, 5. ročník

Rok v pekle

Pohľad na dávnu históriu, na konkrétne udalosti druhej svetovej vojny očami pamätníka, tomášovského občana Imricha Blázsovicsa. Sedemnásťročný mládenček z Báču sa dostal na maďarský front ako člen nemeckého mýnometného oddielu. Na Vianoce roku 1944 sa preňho začalo putovanie peklom. Prinášame prvú časť jeho príbehu.

Pred Vianocami roku 1944 vyšlo vojenské nariadenie, na základe ktorého museli narukovať všetci chlapci narodení v rokoch 1925 – 1928, a dostaviť sa na určené zhromaždisko. Ni-
jako sa mi nepozdávalo, že musím rukovať v takej zime a ktovie do akých podmienok sa dostaneme.

V našej dedine, v Báči, v tom čase táborila mýnometná a delostrelecká posádka – vyhladal som jej veliteľa, aby som sa poradil. Pomohol nám tak, že nás, teda štrnásť dedinských mládencov, zaodel do uniforiem. Páčili sme sa sami sebe. Páčil sa nám takýto vojenský život, hra na vojakov, vojenská strava, spanie vo vlastnej posteli. Dni príjemne ubiehali. Vo vojenskom odevu sme hrdo miništrovali na poľnočnej

omši, potom pri silvestrovskom vďakyvzdaní. Na tretí deň po Novom roku prebral velenie nemecký dôstojník. Doplnili stav mýnometného a delostreleckého oddielu na potrebný počet, smer front.

V tom čase bola Budapešť obkľúčená sovietskymi vojskami, takisto ako aj východná časť Maďarska. Už nebolo úniku. Smer pohorie Vértess in Zadunajsku.

Dňa 6. januára ma prvýkrát prejala hrôza. Sneh pri ceste, čo napadol v noci, bol dočervena sfarbený od krvi. Nemecké tanky v noci odrazili útok ruských vojsk, a my sme museli zabezpečiť frontovú líniu, pod nemeckým velením zaujať palebný postoj, umiestniť mýnomety a vykopať zákopy.

Na blízkom svahu sa nachádzalo niekoľko takzvaných bunkrov, tam sme sa usadili. Polovica mužstva odpočívala a druhá polovica strážila a bránila frontovú líniu. Nemali sme na ružiach ustlané. Bolo niekoľko pokojných dní, keď poľetoval sniežik a my sme si v bunkroch prikúrili v pieckach vyrobených z benzínových sudov, do ktorých sme prikladali surové drevo nazbierané v príľahlom lese. No iba v noci, aby



2. svetová vojna - najväčšia a najtragickejšia
(Ilustračné foto: internet)

stúpajúci dym neprezradil nepriateľovi miesto nášho pobývania. Na skalnatom podklade sme si z listia vyrobili matrace. Nebolo však možné dodržiavať hygienu, a tak sme všetci dostali vši. Počas troch mesiacov tunajšieho živorenia sme sa nemohli ani raz okúpať alebo si opratť šatstvo. Dennú dávku stravy nám prinášali až v noci z blízkej dopoly vystrieľanej dediny. Dostali sme aj dennú dávku deviatich cigariet a poldeci pálenky: niekedy to bol rum, inokedy pálenka zo zemiakov či z raže, a suchár.

Na svitaní 2. februára odrazu dopadla delostrelecká mína neďaleko saní s konským záprahom, na ktorých nám vozili požíveň. Obrovský výbuch, úlomky lietali na všetky strany. Vtedy sa zranil kuchár a jeden náš druh. Lojzi Péntes prišiel o polovicu ľavej nohy. Odviezli ich do vojenskej nemocnice. Lojzi sa dostal do Holandska a tam aj ostal, oženil sa. Často chodí domov, do rodnej dedinky na návštevu.

Môj brat ochorel deň pred veľkou ruskou ofenzívou, a tak ho poslali späť na liečenie. Mal šťastie – nedostal sa do zajatia už pred Veľkou nocou, keď Rusi oslobodili, obsadili Bratislavu. Ukrýval sa doma.

Vo februári po páde Budapešti nastalo obdobie pomerného pokoja. Situácia sa vyvinula tak, že tí naši druhovia v zákopoch, ktorí vedeli po slovensky alebo po rusínsky, sa zhovárali s ruskými vojakmi, dokonca sa pritrafil aj výmenný obchod. Za kúsok chleba či suchára nám ruskí súdruhovia dali čutoru vodky.

Propaganda fungovala na oboch stranách. Počas tichých zimných dní sa z druhej strany ozýval amplión a v krásnej maďarčine zneli nasledujúce slová: Druhovia, priatelia, vzdajte sa, zložte zbrane, nebojujte proti vlastným bratom! Zvíťazíte nedokázate, zložte zbrane, vojna sa chýli ku koncu. Na tejto strane nás povzbudzovali letáky, agitátori, táboroví duchovní: Vojaci, neklesajte na duchu, verte vo víťazstvo! Nechcete skončiť ako vojnoví zajatci a živiť do smrti na Sibíri alebo v uránových baniach. Zvíťazíme! Na zbehov čaká guľka. Vydržte do konečného víťazstva!

Podvečer 21. marca bolo počuť dunenie strojov, vedeli sme, že sa niečo chystá. O tretej nadržanom sa od rakiet rozodnilo, začala sa ruská ofenzíva. Prilietali bombardéry, padali delostrelecké míny, rachotili samopaly. Čo iné sme mohli urobiť, ako vziať nohy na plecia a utekať do neznáma, zanechajúc delá, dobytok, niektorí aj pušky, veď do každej zbrane bolo iba päť nábojov. S tým sa nedá vyhrať vojna.

Imrich Blázsovics

O autorovi

Dnes 85-ročný **IMRICH BLÁZSOVICS** je čulý pán, ktorý nás oslovil, aby sme publikovali jeho pamäti.

A veruže si toho pamätá dosť. Odovzdal nám rozsiahly rukopis spomienok na obdobie mladosti a druhej svetovej vojny. Dnes prinášame jeho prvú časť. Imrich Blázsovics sa narodil 2. augusta 1927 v neďalekom Báči, ale celý život v dospelosti prežil v Tomášove. Skôr narodení si ho pamätáme ako milého a dobrého učiteľa na tunajšej maďarskej škole.



Výsledky maďarskej ZŠ

Uplynulý školský rok navštevovalo maďarskú ZŠ 85 žiakov, 2. a 3. ročník boli pre nízky počet žiakov zlúčené. Medzi žiakmi je veľa nadaných a usilovných detí, ktoré sa rady zúčastňujú na rôznych súťažiach.

Recitačné preteky Mihálya Tompu - na školskom kole sa zúčastnilo 33 žiakov, z nich sa 16 dostali do okresného kola. Tu sú výsledky:

1. kategória – poézia: Kristína Adamcová a Jolana Pomichalová strieborná stužka, Lea Simonicsová – bronzová stužka

1. kategória – próza: Jozef Jakub Ůrge – strieborná stužka, Lea Simonicsová – bronzová stužka

2. kategória – poézia: Edina Horváthová, Vivien Kálmánová – strieborná stužka

2. kategória – próza: Uršula Fülöpová, Kristóf Ůrge – strieborná stužka

3. kategória – poézia: Gregor Horváth – strieborná stužka

3. kategória – próza: Matúš Horváth – strieborná stužka

Na predkole celoštátnych recitačných pretekov skončil Jozef Jakub Ůrge so zlatou stužkou, Edina Horváthová a Kristóf Ůrge so striebornou stužkou.

Na celoštátne kolo sa dostal iba Jozef Jakub Ůrge a

skončil so striebornou stužkou.

Na školskom kole súťaže Pekná maďarská reč sa zúčastnilo 8 žiakov, z ktorých na okresné a krajské kolo postúpili:

1. kategória: Norbert Filkász, Andrea Čerešňová

2. kategória: Klaudia Hideghétyová, Uršula Fülöpová

Na košickom celoštátnom kole reprezentovali školu Norbert Filkász a Klaudia Hideghétyová, no nepodarilo sa im umiestniť na prvých troch miestach.

Na školskom kole súťaže Poznaj slovenskú reč sa zúčastnilo 7 žiakov. Na okresné a krajské kolo postúpili Silvia Mancalová a Ján Író.

Výsledky krajského kola:

1. kategória: Silvia Mancalová – úspešná riešiteľka
2. kategória: Ján Író – 3. miesto

Obaja súťažiaci dostali pozvánku na štátne kolo, Ján Író skončil so striebornou stužkou.

Do matematickej Pytagoriády sa zapojilo 36 žiakov a 11 z nich postúpili do okresného kola. Úspešní boli: Jolana Pomichalová – 9. miesto, Ján Lisý – 7. miesto, David Simonics, Kristóf Ůrge – 8. miesto, Daniel Varga – 9. miesto. Do krajského kola matematickej olympiády postúpili: Daniel Lisý a Vajk Pomichal a skončili na 5 a 9. mieste.

Na celoštátnej environmentálnej súťaži Envi-Otázniky sa úspešne zúčastnil Matúš Horváth.

Do medzinárodnej súťaže družstiev Rozprávkový kvet v rozprávkovom svete sa zapojili žiaci 4. ročníka: Andrea Čerešňová, Dominik Kiss a Silvia Mancalová, z 202 súťažiacich družstiev skončili na peknom 45. mieste.

Naša škola sa zapojila aj do športových súťaží, tu sú najlepšie výsledky:

Medziškolský turnaj v hádzanej: chlapci 1 miesto, dievčatá 2. miesto

Medziškolský turnaj v basketbale: chlapci 2. miesto, dievčatá 2. miesto

Medziškolský turnaj v gymnastike: chlapci 1 miesto, dievčatá 3. miesto

Medziškolský turnaj v atletike: štafeta – dievčatá 2. miesto, 60 m beh – Ilona Laposová 2. miesto, skok do diaľky – Daniel Lisý 3. miesto

Na súťaži v kreslení vyhlásenú Sondar.eu sa zúčastnili piataci. Zvláštnosťou súťaže: Maľujme farbami zeme bolo, že sa mohli použiť len prírodné materiály – obrazy si môžete pozrieť na www.sondar.eu.

Na 1. mieste v 2. kategórii súťaže vyhlásenej Zväzom obcí Horného Žitného ostrova: Moja dedina v roku 2015 skončil Ján Lisý.



Mužstvo, ktoré vyhralo okresné majstrovstvá v hádzanej (Foto: ZŠ s VJM)

*Mária Pomichal,
riaditeľka ZŠ*

Matematický klokan 2012

Matematický klokan nie je počítajúce zviera, ale najväčšia matematická súťaž na svete a aj na Slovensku. Vlni riešilo jej úlohy vyše 6 miliónov žiakov zo 46 krajín Európy, Ázie a Ameriky.

Na Slovensku súťažilo v marci 2012 presne 64 554 žiakov z 1 378 škôl! Jednou z

nich bola aj tomášovská ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským. Zo 71 zúčastnených žiakov tomášovskej školy boli 12 veľmi úspešnými riešiteľmi úloh. Najviac úspešných riešiteľov bolo z prvého ročníka, z ktorého sa mohli záujemcovia zapojiť prvýkrát do tejto súťaže. Boli to: Matúš Baka,

Viktória Keményová, Matej Parajka, Natália Mészárosová, Dominik Petrek a Marianna Petreková.

Z ostatných tried sa úspešnými riešiteľmi stali: Karolína Kováčová (2. r.), Filip Múdry (3. r.), Lucia Tvarušková (4. r.), Natália Hukelová a Tomáš Polonec (5. r.) a Tomáš Tóth (6. r.)

Prvýkrát bol určený aj školský šampión, súťažiaci, ktorý dosiahol najlepší percentil, teda predbehol najviac súperov vo svojej kategórii. Stal sa ním Tomáš Polonec, žiak 5. ročníka, nakoľko v jeho kategórii 97,3 % súťažiacich dosiahlo menej bodov ako on.

ZŠ s VJS Tomášov